

Vizsgakövetelmények

Magyar nyelv

1-8. osztály

A vizsga módja: írásbeli

1. osztály

A helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban helyesen írja. Helyesen jelöli a j hangot 10-20 begyakorolt szóban. Tisztában van a tanulás alapvető céljával, ítélő képessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

2. osztály

- A magyar ábécé betűinek írott alakjait;
- Rendezett íráskép, betűk olvasható és szabályos kapcsolása
- Az ábécérend ismertetése.
- Hosszú magán- és mássalhangzók megkülönböztetése.
- A hosszú hangok jelölésére az írásban.
- A tanult nyelvtani fogalmak megnevezése, a helyesírási szabályok begyakorolt szókészlet körében.
- 30-40 begyakorolt szó esetében a j hang jelölése.
- A szótagolás elválasztás szabályai.
- Mondatfajták megnevezése

3. osztály

Új vonalrendszer használata. Szavak, mondatok másolása. Szavak, mondatok tollbamondása. Nagybetűs szavak helyesírása. Plakát készítése. Magánhangzó, mássalhangzó ismerete. Betűrend. Szótag, szó. Rokon értelmű szavak. Ellentétes jelentésű szavak. Összetett szó. Többjelentésű szó.

4. osztály

1. témakör: A főnév és a melléknév

A főnév fajtáinak csoportosítása, megnevezése. A tulajdonnevek csoportjainak megismerése: személynevek, állatnevek, földrajzi nevek, intézmények neve, márkanevek, címek. A tulajdonnevek helyesírása.

A melléknév szerepének ismerete a nyelvhasználatban. A fokozott melléknévi alakok használata szövegalkotásakor. A melléknévhez kapcsolódó legalapvetőbb helyesírási szabályok ismerete.

A névelők és a névutók szerepének ismerete. A névelők helyes használata.

2. témakör: A számnév

A számnevek fajtáinak felismerése a szövegben, A hozzájuk kapcsolódó legalapvetőbb helyesírási szabályok ismerete.

3. témakör: A névmás

A névmások (személyes, mutató, kérdő) szerepének megértése, alkalmazásuk a mondatokban. A hozzájuk kapcsolódó legalapvetőbb helyesírási szabályok ismerete.

4. témakör: Az ige

Különböző időben végbemenő cselekvések, történések megkülönböztetése. Az igeidők helyes használata beszédben és írásban. Az igekötők szerepének és írásmódjának megfigyelése. Tudatos alkalmazásuk.

5. témakör: Az igemódok

A tanult igemódok felismerése a szövegben, a hozzájuk kapcsolódó legalapvetőbb helyesírási szabályok ismerete.

Mondatkezdő nagybetű, mondatvégi írásjel használata. Szótő, toldalék. Mondatfajták. Rokon értelmű főnevek. Ellentétes jelentésű főnevek. Szótagokra bontás, elválasztás. Főnevek csoportosítása. Egyes számú főnevek. Többes számú főnevek. Nevek (tulajdonnevek) helyesírása. Névelő. Névető. A melléknév. Alapfok, középfok, felsőfok. Az ige fogalma, jelentése. Személyes névmás. Egyes szám, többes szám. Jelen, múlt, jövő idő. Az igekötő.

5. évfolyam

Kommunikáció:

A jelek fajtái, a kommunikáció fogalma, tényezői. Adott beszédhelyzetben az egyes tényezők felismerése. A kommunikáció nem nyelvi jelei.

Fogalmak: természetes jelek, mesterséges jelek, kommunikáció, adó, vevő, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, nem nyelvi jelek (arcjáték, gesztusok, testtartás, külső; dallam, hangsúly, hangerő, tempó, szünet; betűforma, nagyság, margó, sorköz).

Hangok és betűk:

A magyar ábécé ismerete. A betűrend, az elválasztás szabályainak ismerete, alkalmazása. A beszélőszervek. A magánhangzók és mássalhangzók csoportosítása. A magánhangzó- és mássalhangzótörvények ismerete, konkrét szavakon az érvényesülő törvények felismerése, megnevezése.

Fogalmak: beszédhang, betű, ábécé, betűrend, elválasztás, hangok és beszédhangok, hangképzés, hangképző szervek, zöngés, zöngétlen hangok. Magánhangzók csoportosítása (magas és mély; alsó, középső, felső nyelvallású; ajakréses, ajakkerekítéses; rövid, hosszú), magánhangzótörvény, hangrend

(magas, mély, vegyes), illeszkedés. Mássalhangzók csoportosítása (zöngés, zöngétlen hangok, illetve hangpárok), mássalhangzótörvények (részleges és írásban nem jelölt, illetve jelölt teljes hasonulás, összeolvadás, kiesés, rövidülés).

Helyesírási alapelvek:

A helyesírás négy alapelvének ismerete, alkalmazása helyesírási gyakorlatokban.

Fogalmak: helyesírási alapelv; kiejtés, szóelemzés, egyszerűsítés, hagyomány elve.

A szavak szerkezete:

Szavak csoportosítása. A szóelemek, a toldalékfajták ismerete. A szótő és a toldalékok kapcsolódási sorrendje. A szavak elemekre bontása, a részek megnevezése.

Fogalmak: egyszerű és összetett szó, előtag, utótag, toldalékos és toldalék nélküli szó, szóelem, szótő, toldalék, képző, jel, rag, előhangzó.

Állandósult szókapcsolatok:

Az állandósult szókapcsolat, a szólás, szóláshasonlat, közmondás fogalmának ismerete. Állandósult szókapcsolatok fajtájának felismerése, csoportosítások.

Fogalmak: állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás.

Hangalak és jelentés:

A hangalak és jelentés fogalma. A szavak csoportosítása a hangalak és jelentés kapcsolata alapján.

Fogalmak: hangalak, jelentés, egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű, ellentétes jelentésű, hasonló alakú, hangutánzó, hangulatfestő szavak, beszélt nyelvi metafora.

Szövegszerkesztés:

A szövegalkotás lépéseinek ismerete. A leírás, elbeszélés, levél formai és tartalmi jellemzőinek ismerete. A párbeszéd fogalma, helyes megjelenítése a szövegalkotás során. A vázlatírás szerepe.

Megadott tartalmú és típusú szöveg alkotása a kommunikációs helyzetnek megfelelő szóhasználattal.

Fogalmak: témaválasztás, ötlet- és anyaggyűjtés, elrendezés, ellenőrzés, vázlat, leírás, elbeszélés, levél, párbeszéd, tagolás, az írás nem nyelvi jelei.

6. évfolyam

A szófajok fogalma, alapszók, viszonyszók, mondatszók. Az ige fogalma, vonzata, igekötők, tárgyias és tárgyatlan igék. Igeidők, igemódok, az ige ragozása. A határozószó fogalma.

A főnév fogalma, fajtái, toldalékai. A tulajdonnév fajtái, helyesírásuk. A melléknév, toldalékai, helyesírása. A számnév, toldalékolása, helyesírása. A névmások fogalma: személyes és birtokos, kölcsönös és visszaható, mutató és kérdő, vonatkozó, határozatlan és általános.

Az igenevek: főnévi igenév és ragozása, melléknévi és határozói igenév. Szavak közötti kapcsolatok: a szavak tartalmi összefüggései, a szólások eredete. A kommunikáció célja, a jellemzés. Könyv- és könyvtárhasználat, sajtótermékek fajtái, csoportosítása.

Grammatikai képességek felmérése: gondolati társítások, írásképesség felmérése.

7. évfolyam

Az egyszerű mondat elemzése az egész évi tananyag, A szó szerkezet fogalma, fajtái, Az alany, állítmány és a tárgy fogalma, fajtái, felismerésük, jelölésük, A határozók rendszere (felismerésük, jelölésük): a helyhatározó az időhatározó az eszköz- és a társhatározó a mód- és az állapot határozó az ok- és a célhatározó a részeshatározó, A jelzők fogalma és fajtái: a minőségjelző a mennyiségjelző a birtokos jelző, Mondatelemzési gyakorlatok

8. évfolyam

A mondatok fajtái; Az alá és mellérendelő összetett mondatok típusainak felismerése, elemzése és ábrázolása; a többszörösen összetett mondatok tagmondatainak felismerése és azok elemzése, ábrázolása. A komplex nyelvtani rendszer ismerete; hangtan (magán és mássalhangzó törvények), helyesírási alapelvek, szóelemzés, szófajok, szókapcsolatok, mondatelemzés (egyszerű és összetett mondatok).